

Izbira podjetja za izvajanje del v gozdu naj bo pretehtana med ceno in kakovostjo storitve

V zadnjih letih so, na podlagi podatkov SURS-a, trendi v lesni panogi ponovno postali pozitivni in nekoliko vzpodbudnejši. V Sloveniji je v obdobju 2014–2018 količinsko in tudi po številu žagarskih obratov prevladovala proizvodnja žaganega lesa iglavcev. Predelava lesa listavcev zelo zaostaja in dosega komaj nekaj več kot 100.000 m³ na leto, medtem ko je v letu 2018 predelava lesa iglavcev preseгла 800.000 m³, kar je skoraj 90 % vsega razžaganega lesa. V tem kontekstu je treba upoštevati tudi vrstno sestavo lesa, ki trenutno raste v naših gozdovih. Podatki nacionalne gozdne inventure za leto 2018 namreč kažejo, da v slovenskih gozdovih s 56 % deležem prevladujejo listavci, iglavcev pa je preostalih 44 %. Še vedno je treba pri panogi domače predelave lesa poudariti, da se že od leta 2014 naprej več kot 50 % proizvodnje hlodovine iglavcev izvozi, v rekordnem letu 2016 je je bilo izvožene kar 68 %. Že vrsto let govorimo o nujnosti krepitev lesno-predelovalne panoge v Sloveniji in izzivi ostajajo še vedno številni. Doslej je bilo že nekaj narejeno na področju razvoja kadrov v lesarstvu in predvsem manjših lesnopredelovalnih obratov. Vsekakor pa so nadaljnja vlaganja na tem področju ključnega pomena za razvoj gozdno-lesne verige, tako kot tudi promocija uporabe lesa in lesnih proizvodov listavcev ter pospešitev mobilizacije lesa iz zasebnih gozdov.

Z ustanovitvijo družbe SiDG leta 2016 se je značilno spremenil način gospodarjenja z državnimi gozdovi, ki je bil pred ustanovitvijo urejen prek sistema koncesij. Danes SiDG gospodari z 236.400 hektarji gozdov, kar je 21 % vseh gozdov v Sloveniji. Trenutno družba zaposluje 271 ljudi, poleg tega pa sodeluje tudi s številnimi izvajalci in podizvajalci sečnje in spravila lesa; lani z več kot 250 poslovnimi subjekti. V primerjavi s prejšnjim sistemom koncesij se je dobiček iz državnih gozdov več kot podvojil. Donos za državo se je po spremembi sistema in z ustanovitvijo SiDG iz okoli 12 milijonov evrov na leto povečal na 27 do 29 milijonov evrov na leto. Z dolgoročnimi prodajnimi pogodbami SiDG domači lesno-predelovalni industriji zagotavlja stabilno dobavo surovine in s tem priložnost za razvoj. Pri sečnji in spravilu lesa iz državnih gozdov pa je treba osvetliti tudi bolj negativno stran, ki zadeva izbiro izvajalcev del. Družba SiDG je namreč kot naročnik na področju javnega naročanja zavezana oddajati javna naročila v skladu z veljavno zakonodajo. Tako je na spletni strani, kjer so objavljena javna naročila in razpisi, zapisano: »Merilo za izbor najugodnejšega izvajalca je najnižja cena.« Tekmovanje za najnižjo ceno je žal pogosto povezano z izkoriščanjem delovne sile (domače in tuje) ter hkrati tudi s slabšo kakovostjo opravljenega dela. Pri izbiri izvajalca del morajo merilo najnižje cene nadomestiti oz. dopolniti tudi zaščita in varnost delavcev pri delu, strokovno vodenje in izvajanje del ter kompetence podjetij, katerim naj plačilo za opravljeno delo omogoča njihov nadaljnji tehnološki in strokovni razvoj.

V prihodnje naj bo Slovenija v širši regiji poleg trajnostnega in sonaravnega načina gospodarjenja z gozdovi prepoznana tudi kot država, ki omogoča in podpira razvoj gozdarskih podjetij, ki znajo prek sečnje in spravila vse glavne gozdarske doktrine prenesti tudi v prakso.

Mitja Skudnik in Polona Hafner